

Voorzitter: T. van Zoelen (PvdD)

Namens de raad: B. Leemhuis (GL), P. Swart (GL), J. van Veen (PvdA), R. Pestman (PvdA), J. Lo-A-Njoe (D66), M. den Os (Stadspartij), R. Heiner (VVD), P. Vermerris (S&S), J. de Haan (CDA), L. van der Laan (PvhN), E. Bernabela (PvhN)

Namens het college: P. Broeksma (wethouder), I. Jongman (wethouder)

Namens de griffie: P. Kommerij

Politiek vragenuur

00:15:29

Voorzitter: Welkom bij het vragenuur van 25 september. Voordat we naar de vragen gaan, ga ik aan het college vragen of er nog mededelingen zijn. Er zijn geen mededelingen, dus kunnen we door naar de vragen. Er zijn drie sets vragen aangeleverd. We beginnen met de vragen van D66 over de opening Papiermolen in september met het oog op klimaatverandering. Ik geef het woord aan Jim Lo-A-Njoe.

00:15:58

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dank u wel, Voorzitter. Hoewel de oorzaak van klimaatverandering natuurlijk verre van vrolijk is, wordt de septembermaand een steeds warmere maand. Dat is structureel, zo vertellen klimatologen ons. Wij houden in principe nog steeds aan dat één september het bad gesloten wordt. We hebben daar vorig jaar vragen over gesteld. We kregen toen een heel duidelijk antwoord dat het echt geen optie is om na één september mensen in te zetten. We hebben echter nu gezien dat het wel mogelijk is, weliswaar vanwege een latere opening. Wij zijn heel blij dat die twee weken nog gezwommen kan worden. Veel middelbare scholieren zijn dan nog vrij, zij halen wat boeken op en kunnen dan weer gaan zwemmen. Het Dagblad heeft daar een mooi stukje over geschreven.

00:16:40

De heer Lo-A-Njoe (D66): Wat ons betreft is de kernvraag: zullen we dat elk jaar blijven doen? Dat in ieder geval het eerste deel van september, de eerste twee weken, het bad gewoon open is, want de kans is groot dat het goed weer is. In de vragen is opgenomen, dat het om flexibele tijden en vooral in het weekend gaat. Het zou mooi zijn als de gemeente ook in de avonden, net zoals bij de door vrijwilligers gedreven baden, op de behoefte van de zwemmers in kan spelen. Dank u wel.

00:17:13

Voorzitter: Dank. Er zijn nog vragen of opmerkingen van de VVD. Rik Heiner.

00:17:19

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Ik ben het helemaal eens met de vragen die D66 stelt. Afgelopen begin september hebben we gezien, dat de openingstijden van de Papiermolen van tien uur 's ochtends tot zes uur 's avonds waren, terwijl mensen die aan het werk zijn dan juist niet kunnen. Die willen namelijk vaak voor het werk of na het werk. In aanvulling op de vragen van D66, is het ook mogelijk om juist buiten werktijden het zwembad open te stellen?

00:17:43

Voorzitter: Zijn er nog overige aanvullende vragen of opmerkingen? Dat is niet het geval. Dan kunnen we door naar de beantwoording door wethouder Jongman.

00:17:54

Mevrouw Jongman: Voorzitter, dank u wel. In ieder geval fijn om te horen dat D66 blij is met de verlengde openstelling, want daar hebben we uiteraard ons best voor gedaan. Op verzoek van uw raad heb ik vorig jaar de toezegging gedaan om de mogelijkheden te verkennen om het zwemseizoen van 2024, wat nu is afgerond, met een aantal weken te verlengen. De Papiermolen is dit jaar op vier mei opengegaan en vijftien september was de laatste dag van het zomerseizoen. We hebben ons dus maximaal ingespannen om het zwembad twee weken langer open te houden. Ik ga daar zo iets meer over zeggen, maar dat is wel ondanks de aanhoudende personeelskrapte. Dat is best een issue. Ondanks die krapte is het gelukt om meer personeel voor onze zwembaden aan te trekken.

00:18:46

Mevrouw Jongman: We zijn het seizoen van de Papiermolen qua personeel positief gestart. We waren wel genooddaakt, dat is misschien meteen al een antwoord op de VVD, om de openingstijden in september aan te passen. De reden daarvoor was dat we de personele bezetting onvoldoende rond konden krijgen. Dit heeft, zoals ook al eerder nadrukkelijk aangegeven, te maken met het feit dat een groot deel van het personeel van Sport 050 weer nodig is voor onder andere de zwemlessen in de andere zwembaden en ook voor het prepareren van het ijs. Een deel van het personeel dat in de Papiermolen werkt, is deels voor de zwemlessen en deels voor het ijs. Een ander deel van het personeel is enkel voor het zomerseizoen in dienst en weer gestart met de studie. Dat maakt dat de continuïteit in de personele bezetting een belangrijk punt van aandacht blijft en zeker ook na één september.

00:19:44

Mevrouw Jongman: We zijn het dan ook eens, dat het mooi is voor de zwemmers. Ze zijn er altijd heel erg blij mee, weten we uit de reacties, als er gezwommen kan worden op de momenten dat het zonnetje schijnt en de temperaturen aangenaam zijn. Dat geldt zowel voor de periode april-mei als voor augustus-september. Voorgaande jaren hebben we meerdere flexibele vormen toegepast, zoals boven de 24 graden langer open of eerder in april open of langer in september. Bij al deze vormen geldt echter dat het valt of staat met de personele bezetting en uiteraard het weer. Hoe graag we het misschien ook zouden willen, op regenbuien zoals gisteravond bijvoorbeeld, op het weer hebben wij zeker rondom het zwemmen geen invloed.

00:20:26

Mevrouw Jongman: Dan de laatste vraag: kunnen we jaarlijks inspelen dat het open kan blijven? Hoe graag we het ook zouden willen, het is niet realistisch en uitvoerbaar om in de maand september in te spelen op het weer en daar de openingstijden van het zwembad op aan te passen. Wat ik u al aan heb gegeven, is dat er veel komt kijken bij het exploiteren van een zwembad. Wat ik al eerder benoemde, een belangrijke en essentiële factor is voldoende en gekwalificeerd personeel. Het zwemseizoen is net afgelopen.

00:21:02

Mevrouw Jongman: Dit klinkt als emotie, maar het was slechts even een kuchje.

00:21:05

Mevrouw Jongman: We gaan het zwemseizoen zeker evalueren. Ik ga u precies

hetzelfde toezeggen als vorig jaar, op basis van die evaluatie kijken we ook volgend jaar wat de mogelijkheden zijn.

00:21:18

Voorzitter: Dank. Was dat helder genoeg of heeft u nog een aanvullende opmerking of vraag?

00:21:23

De heer Lo-A-Njoe (D66): Dat was volgens mij een heel helder antwoord. We kijken uit naar het volgende zwemseizoen, zou ik zeggen.

00:21:28

Voorzitter: Dan is deze set vragen beantwoord en gaan we naar de volgende. Dat zijn vragen van de VVD-fractie over de zuidelijke ringweg en daarvoor geef ik het woord aan Rik Heiner.

00:21:40

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Wie over de zuidelijke ringweg rijdt, ziet heel veel verschillende verkeersborden met allerlei verschillende snelheden, waardoor je soms door de borden de weg niet meer ziet. Wij vragen ons af dat niet anders zou kunnen. We vragen het college om met Rijkswaterstaat in gesprek te gaan om te kijken of het anders kan.

00:22:02

Voorzitter: Zijn er nog aanvullende vragen of opmerkingen naar aanleiding van deze vragen? Nee? Dan gaan we nu naar de beantwoording door wethouder Broeksma.

00:22:12

De heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. Misschien moet ik beginnen met waarom het allemaal zo is. De huidige matrixborden staan permanent aan. U heeft gezien, dat deze borden er om de zoveel meter staan, omdat het hier gaat over een rijksweg buiten de bebouwde kom. Ring Zuid ligt buiten de bebouwde kom. De standaardsnelheid is daar altijd 100 kilometer per uur en hier is het slechts 80, daarom staat dat permanent aangegeven. Ook in andere steden, zoals Amsterdam en Utrecht, staan matrixborden om deze reden permanent aan. Niet alle wegen, waar u op doelt, zijn rijkswegen. Andere wegen zijn provinciale wegen en daar gelden verschillende richtlijnen voor. Rijkswaterstaat, zoals u net zegt, hanteert voor een autoweg een minimumsnelheid van 100 kilometer per uur. Bij de zuidelijke ringweg is het dus 80 en dat wordt elke keer aangegeven. Bij provinciale wegen geldt een snelheid van 70 kilometer per uur. De ringweg bestaat uit zowel rijks- als provinciale wegen en dat is de reden dat automobilisten zowel borden van 80 kilometer als 70 kilometer per uur tegenkomen.

00:23:28

De heer Broeksma: Ik snap dat het voor automobilisten niet vanzelfsprekend of er niet toe doet of je je op een rijksweg of een provinciale weg bevindt. Je ziet die verschillende borden. Ik wil met Rijkswaterstaat, u vraagt daarom, dat gesprek voeren. Ik denk niet dat het heel veel gaat veranderen, maar het gesprek wil ik zeker voeren. Dat is niet zo ingewikkeld.

00:23:53

Voorzitter: Mevrouw Armut van het CDA heeft daar een vraag over.

00:23:56

Mevrouw Armut (CDA): Ik vroeg me af of de heer Heiner liever 70 of 80 zou rijden?

00:24:04

De heer Heiner (VVD): Voorzitter, ik zou graag zo hard willen rijden als veilig is. Als 70 de meest veilige snelheid is, dan 70, maar uiteraard bij voorkeur 80.

00:24:18

Voorzitter: Ik geloof dat de wethouder nu aan u een vraag wil stellen. Is het antwoord goed? Is het helder? Ja? Dan gaan we naar de volgende vragenset ook door de VVD-fractie over de Lelylijn. Rik Heiner.

00:24:30

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. We hebben het allemaal gelezen. De Lelylijn valt duurder uit dan verwacht, veel duurder zelfs. Voor Groningen is de Lelylijn van groot belang, wat de VVD-fractie betreft. Wij maken ons dan ook erg grote zorgen over de toekomst van de Lelylijn. Komt die er wel en hoe lang gaat dat dan duren? Hier hebben we twee vragen over. Aan de ene kant, hoe houden we op deze manier rekening met de stedelijke inpassing. Nadat we deze vragen opstuurden, las ik daar gisteren ineens over dat al één van de gebouwen 'uitgegumd' is. Ik denk dat dit misschien ook al één van de antwoorden op de vragen is, maar dat hoor ik graag van het college. De tweede vraag: wat is de inzet van het college richting het Rijk? Is dat bijvoorbeeld om eerst alleen Drachten aan te leggen of gaan we vol voor de Lelylijn. Dank u wel.

00:25:21

Voorzitter: Zijn er nog aanvullende opmerkingen? Ik zie de heer Van der Laan van de Partij voor het Noorden.

00:25:26

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Dank, Voorzitter. We zijn vooral benieuwd wat de inzet van de VVD zelf is als regeringspartij. Hoe gaat de afdeling Groningen haar collega's in Den Haag op een positieve manier 'bewerken'?

00:25:44

Voorzitter: VVD.

00:25:45

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Zoals ik net ook al zei, zijn wij als VVD Groningen groot voorstander van de Lelylijn. We blijven telkens benadrukken in Den Haag wat het belang is van de Lelylijn. Het staat gelukkig ook in het regeerakkoord, dus daar houden we onze landelijke fractie natuurlijk aan. Echter, één van die belangrijke dingen is natuurlijk ook dat het college hier in Groningen ervoor blijft staan.

00:26:08

Voorzitter: Zijn er verder nog aanvullende opmerkingen of vragen? Nee? Dan kunnen we nu door naar de beantwoording door de wethouder. Gaat uw gang.

00:26:16

De heer Broeksma: Dank u wel, Voorzitter. Dank u wel voor de vragen. Misschien is het goed om te benadrukken dat de Lelylijn nog niet eerder is begroot. Er is wel een startbedrag van drie miljard gereserveerd. Dat is op Prinsjesdag gehandhaafd of

eigenlijk verhoogd naar 3,4 miljard euro met de inflatie of als indexering. Die reservering van drie miljard of nu 3,4 miljard is nooit gebaseerd geweest op een raming of op een begroting of zoiets. Iedereen wist dus dat voor drie miljard dat ding niet gerealiseerd gaat worden. Van meet af aan was dat duidelijk. De kosten lijken nu aanzienlijk hoger te zijn dan de drie miljard of 3,4 miljard die nu klaar ligt. Dat betekent een grote uitdaging voor het kabinet om hun belofte waar te maken. Inderdaad in het hoofdlijnenakkoord en in het regeerprogramma van de huidige regering wordt zelfs herhaald dat de Lelylijn gaat starten in Groningen. Het wordt genoemd in het hoofdlijnenakkoord.

00:27:18

De heer Broeksma: Het kabinet moet besluiten om voor de Lelylijn een MIRT-verkenning te starten. Dat is de techniek. Een onderzoek is nu afgerond. Dat gaan we op zes november met de staatssecretaris en de minister bespreken, maar de staatssecretaris gaat erover. Dat zou het moment moeten zijn waarop het Rijk overgaat om een MIRT-verkenning te starten. Dat is een fase waarin je ook helder krijgt wat precies de kosten zijn. Gisteren was er een bijeenkomst in Heerenveen. Als u de stukken heeft gelezen, het gaat over het hele traject van Lelystad naar Groningen, de bundelingsvariant, zoals het dan heet, staan daar een aantal belangrijke punten in. Bijvoorbeeld rondom Heerenveen.

00:28:02

De heer Broeksma: Eén daarvan is ook nog het stuk rondom Groningen, de aanlanding of misschien wel het vertrek vanuit Groningen. Dat is een vraagstuk op zich. Dat is een vraagstuk, waarbij de geschatte kosten een slag in de lucht zijn. Dat eist nadere bestudering. Het eist een nader project om de verschillende opties reëel en minder reëel, duur en minder duur, op een rijtje te zetten en te kijken wat mogelijk is om de aanlanding of het vertrek vanuit Groningen mogelijk te maken. Wij hebben die MIRT-verkenning nodig. Op zes november is het BO-MIRT, het bestuurlijk overleg MIRT Noord-Nederland, met de minister en staatssecretaris van I en W om dat te bespreken. Onze inzet is erop gericht om te kunnen starten met die MIRT-verkenning.

00:28:58

De heer Broeksma: U vraagt onze inzet ten aanzien van de Lelylijn. Volgende week krijgt u een brief van ons over de Lelylijn. Op negen oktober hebben we daar een meningsvormend debat over. De vraag wordt door de heer Van der Laan gesteld en ook als college stellen we de vraag: hoe leest u de stukken? Wat vindt u belangrijk van de onderliggende stukken die wij dan zullen sturen, zodat we ook in meer detail het gesprek met u kunnen voeren. Ik geef alvast een spoiler. Het is van groot belang dat de Lelylijn de volgende stap richting die MIRT-verkenning zet. We praten al decennialang over deze spoorlijn. De onderzoeken tonen in volstrekte helderheid aan dat de Lelylijn, zowel voor Nederland als voor onze regio en stad, van het allergrootste belang is.

00:29:56

De heer Broeksma: Om maar even te zeggen: geen Lelylijn is werkelijk onbestaanbaar. Niet, omdat we nu eenmaal graag een spoorlijn willen, maar omdat een betere verbinding essentieel is voor ontwikkeling van Noord-Nederland. Voor heel Nederland, voor de leefbaarheid, voor de arbeidsmarkt, voor de woningbouw en

voor de brede welvaart van ons deel van het land. Daar doen we het uiteindelijk voor. Voor de goede orde, we weten nog niet goed hoe duur het wordt. Als u me de vraag stelt over alleen Groningen-Drachten, of enkel Groningen-Heereveen misschien, dan mis je die verbinding met de Randstad. Dan mis je ook de lijn Amsterdam-Groningen-Hamburg en door naar Scandinavië. Dat zijn allemaal essentiële onderdelen van ons bod. Ik herhaal: geen Lelylijn is onbestaanbaar. Wij gaan voor het hele verhaal en dat zullen we de minister en staatssecretaris ook volstrekt helder vertellen.

00:30:53

Voorzitter: Dank. Dan is er nog een opmerking of vraag van de heer Heiner.

00:30:55

De heer Heiner (VVD): Dank, Voorzitter. Ik wil het college bedanken. Heel goed dat het college op deze manier de inzet toont. Hopelijk werpt het zijn vruchten af.

00:31:06

Voorzitter: Dan ook nog een vraag van de heer Van der Laan.

00:31:08

De heer Van der Laan (Partij voor het Noorden): Ja, iets dichterbij huis. Heeft het Station Suikerzijde, daar horen we de laatste tijd minder over, ook nog impact op die Lelylijn?

00:31:20

Voorzitter: De wethouder.

00:31:20

De heer Broeksma: Ja, die Lelylijn komt uit het westen, dus die zal via Hoogkerk Groningen benaderen. Station Suikerzijde ligt aan die lijn, dus het zou maar zo kunnen dat het een rol speelt in het geheel. Dat is een onderdeel van de puzzel die gelegd moet worden. Dat klopt.

00:31:42

Voorzitter: Zijn daarmee alle vragen gesteld over dit onderwerp?

00:31:46

Voorzitter: Dat is het geval. Ik dank u voor uw aanwezigheid. Dit vragenuur is gesloten.